

Zebrany czerpakiem na nasłonecznionej łące suchej o ekspozycji SW. Potwierdza to obecność *L. substriatus* w Polsce. Nowy dla Polskich Karpat.

Autor składa serdeczne podziękowanie prof. Andrzejowi WARCHAŁOWSKIEMU za pomoc w oznaczeniu okazu.

Paweł POCHEĆ, Kraków

364. Nowe stanowisko *Scirtes orbicularis* PANZER (*Coleoptera: Scirtidae*) w Beskidzie Zachodnim

New locality of *Scirtes orbicularis* PANZER (*Coleoptera: Scirtidae*) from Western Beskid Mts.

KEY WORDS: *Coleoptera, Cyphonidae, Scirtes orbicularis*, new locality, Poland.

Scirtes orbicularis PANZ. to gatunek europejski, w Polsce bardzo rzadki, podawany z 5 krain (BURAKOWSKI i in. 1883: Kat. Fauny Polski, XXIII, 9: 1-294.) na podstawie danych sprzed ponad 50 lat. Później wykazany także z Puszczy Białowieskiej, Pojezierza Pomorskiego i Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej. Gatunek nadwodny, którego larwy żyją w wodach stojących i przebywają na roślinności w pobliżu wody, w lasach, na bagnach i na torfowiskach.

Występowanie tego gatunku stwierdzono podczas waloryzacji przyrodniczej na terenie Ciężkowicko-Rożnowskiego Parku Krajobrazowego:

– Polichty, Sucha Góra (DA81), 6 VII 1999, 1 ex., przy śródlęsnym stawie na terenie Użytku Ekologicznego „Polichty”, zebrany metodą czerpakowania roślinności nadwodnej.

Serdecznie dziękuję koledze Danielowi KUBISZOWI za oznaczenie zeranego okazu *S. orbicularis*. Okaz ten znajduje się w moim zbiorze.

Andrzej TRZECIAK, Nadleśnictwo Dębica

365. Nowe stanowiska rzadkich gatunków błonkówek pasożytniczych (*Hymenoptera parasitica*) w Polsce

New localities of rare *Hymenoptera parasitica* in Poland

KEY WORDS: *Hymenoptera parasitica*, new localitiess, Poland.

W doniesieniu podano nowe stanowiska dla czterech gatunków błonkówek pasożytniczych o interesującej, często skomplikowanej a w przypadku niektórych gatunków słabo poznanej biologii. Mamy również niewiele informacji o ich występowaniu na terenie Polski, a dane te zwykle pochodzą z przed wielu lat. Przedstawione błonkówki spotykane są bardzo rzadko i lokalnie, co wiąże się m.in. z brakiem (często z redukcją?) na dużych obszarach odpowiednich żywicieli, występujących w ściśle określonych mikrośrodkach. Z tego względu zostały one umieszczone na czerwonej liście gatunków zagrożonych i zasługujących na ochronę (SAWONIEWICZ 2002: Błonkówki pasożytnicze (owadziarki). [W:] GŁOWACIŃSKI Z. (red.): Czerwona lista zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce. Inst. Ochr. Przyr., PAN, Kraków: 51-53). Wszelkie informacje o wymienionych parazytoidach umożliwią w przyszłości wypracowanie metod ich ochrony.

Pseudogonalos hahnii (SPINOLA, 1840) (TRIGONALYIDAE)

Wymieniony gatunek występuje w Europie; jego biologię i rozszedlenie w Polsce przedstawili KOWALCZYK i WATAŁA (1989: Przegł. zool., **33**: 271-273). Jest nadparazytoidem, rozwijającym się m.in. kosztem *Ichneumonidae*. Z Polski znany z kilkunastu stanowisk, położonych głównie w środkowym pasie od południa do północy. Przedstawiony poniżej materiał (10 osobników) pochodzi z czterech nowych stanowisk, m.in. z Podlasia, gdzie okazał się gatunkiem nowym dla Puszczy Białowieskiej i Knyszyńskiej. Występował w starodrzewach liściastych, na siedliskach żyznych – wilgotnych i świeżych. Cały materiał przechowywany jest w kolekcji J. SAWONIEWICZA:

- Kazimierz Dolny (EB68) ad Puławy, 1–2 VII 1989, 1♀, 1♂, leg. J. SAWONIEWICZ;
- Białystok (Antoniuk, Pietrasze) (FD49), 13–14 VII 1996, 30 VIII 1996, 1♀, 3♂♂, leg. J. SAWONIEWICZ;
- Puszcza Białowieska, Topiło (FD73): oddz. 730, 1 VIII 1988, leg. J. GUTOWSKI; oddz. 665B/666A, 16 VII 1987; oddz. 664Bc/b, 17 VIII 2002, leg. J. SAWONIEWICZ, 2♀♀, 1♂;
- Gutkowo (DE66) ad Olsztyn, 23 VII 1980, 1♀, leg. T. HUFLEJT.

Ibalia jakowlewi JAKOBSON, 1899 (IBALIIDAE)

Gatunek do tej pory został podany tylko z okolic Wrocławia: Biskupin i Osobowice nad Odrą (NOSKIEWICZ 1957: Pol. Pismo ent., **26** (1956): 101-105). Występuje w Palearktyce. Parazytoid żądgi *Tremex fuscicornis* (FABR.) (*Siricidae*). Zebrany materiał:

- Rogów - Zacywilki (DC24) ad Koluśki: 6♀♀ uzyskano z hodowli *T. fuscicornis* zasiedlającego brzozę brodawkową *Betula pendula* ROTH; materiał do hodowli – wycinki drewna w korze – zebrano w sierpniu 1998 roku ze stojących martwych starszych brzoź w śródpolnym zagajniku brzożowym. Wylot imago nastąpił wyjątkowo późno, gdyż dopiero wiosną następnego roku; zdecydowanie wcześniej, bo przed 3–4 miesiącami, wyleciał żywiciel i inny jego parazytoid – *Megarhyssa* sp. (*Ichneumonidae*) (hodowlę prowadzono w temperaturze pokojowej). Leg., cult. et coll. J. SAWONIEWICZ.
- rez. „Bagno Przeclawskie” (EA25) ad Mielec (północno-zachodnie obrzeże rezerwatu, przy drodze Przeclaw – Ruda), 24 V 2001, 1♀, na torfowisku wysokim, na pniu podtopionej, obumarłej brzozy omszonej *Betula pubescens* EHRH., w słoneczne południe, leg. et coll. M. ŁUSZCZAK.

Agriotypus armatus CURTIS, 1832 (ICHNEUMONIDAE)

Gatunek znany z licznych stanowisk na Pomorzu Zachodnim oraz z pojedynczych doniesień z Dolnego Śląska oraz okolic Krosna i Nowego Sącza (potok Kamienica Nowojowska) (JASKOWSKA 1968: Pol. Pismo ent., **38**: 289-299). Występuje w Europie, na niżu i w górach. Związany jest z czystymi potokami, gdzie występują jego żywicieli – larwy różnych gatunków chrzączek (*Trichoptera*), np. z rodzajów: *Goera* LEACH i *Silo* CURTIS. Samica poraża żywiciela w płynącej wodzie. Gatunek nowy dla Beskidu Sądeckiego. Odłowiono 8 samic. Materiał w kolekcji J. SAWONIEWICZA:

- rzeka Muszynka 2 km na południowy-zachód od miejscowości Tylisz (EV07) ad Krynica, 550 m n.p.m., 6 VII 1995, 7♀♀, wśród roślinności nad brzegiem rzeki i na wodzie, leg. J. et M. SAWONIEWICZ; 1♀, w wodzie pod kamieniem, leg. T. MOKRZYCKI.

Dolichomitus cephalotes (HOLMGREN, 1860) (ICHNEUMONIDAE)

Gatunek z Polski podany tylko przez KAPUŚCIŃSKIEGO (1948: Pol. Pismo ent., **18**: 69-78) z Beskidu Małego – leśnictwo Krzeszów, 600 m n.p.m., drzewostan świerkowy. Znany z Holararktyki, prawdopodobnie parazytoid niedużych kózek (*Cerambycidae*), samica charakteryzuje się wyjątkowo długim pokładelkiem, które jest około 4–6 razy dłuższe od ciała. Materiał stanowi 8 samic odłowionych w Beskidzie Sądeckim (Leśny Zakład Doświadczalny – Kryni-

ca). Jest to gatunek nowy dla tego regionu. Samice zwykle chodziły po posuszu świerkowym (np. po wałkach) w lesie lub na składnicy drewna, w ciepłe dni i w godzinach południowych. Cały materiał przechowywany jest w kolekcji J. SAWONIEWICZA:

- Jaworzyna Krynicka (DV97), 9 VII 1980, oddz. 49k, północno-zachodni stok doliny potoku Rosticzka, 820 m n.p.m., 1 ♀, leg. M. ŁUSZCZAK;
- Mochnaczka Wyżna (DV97), 28 V 1985, oddz. 9c, 720 m n.p.m., wystawa południowo-zachodnia, 1 ♀, leg. M. ŁUSZCZAK;
- Kopciowa (DV97), 8 VI 1985 i 20 V 1986, oddz. 12h i 11a, 700–720 m n.p.m., wystawa południowa i południowo-wschodnia, 2 ♀ ♀, leg. M. ŁUSZCZAK;
- Krzyżówka (DV97), 20 V 1986, 12 VI 1987 i 9 VI 1997, oddz. 4b, 4d i 3f, 730–740 m n.p.m., wystawa południowo-wschodnia, 4 ♀ ♀, leg. M. ŁUSZCZAK.

M. ŁUSZCZAK w latach od 1986 do 1995 z oddz. 3f, 4b, 4d i 11a pobrał do hodowli wiele wycinków drewna z posuszu świerkowego zaatakowanego przez owady. Nie udało się jednak wyhodować ani jednego okazu parazytoidea z rodzaju *Dolichomitus* SMITH.

Janusz SAWONIEWICZ, Zakł. Zool. Bezkręg. UwB, Białystok
Marian ŁUSZCZAK, LZD Krynica

366. Nowe stanowiska rzadkich gatunków z rodzaju *Mompha* HÜBNER, 1825 (*Lepidoptera: Momphidae*) w Polsce

New localities of rare species of the genus *Mompha* HÜBER, 1825 (*Lepidoptera: Momphidae*) in Poland

KEY WORDS: *Lepidoptera*, *Momphidae*, new localities, Poland

Momphidae, reprezentowane w Polsce przez 15 gatunków, należą do jednych ze słabiej zbadanych pod względem rozszedlenia w naszym kraju rodzin motyli tzw. drobnych *Microlepidoptera*. W trakcie ostatnio prowadzonych badań odnotowano nowe miejsca występowania 6 gatunków znanych dotychczas tylko z nielicznych, głównie historycznych stanowisk.

Mompha idaei (ZELLER, 1839)

- Świdnik (FB17), 16 VI 2003, 1 ex., do światła na skraju grądu (leg., coll. K. PAŁKA).

Mompha ochraceella (CURTIS, 1839)

- Hrebenne (FA87), 20 VI 1993, 1 ex., do światła na wilgotnej łące (leg., coll. K. PAŁKA).
- Wąwolnica (EB78), 10 VII 1997, 1 ex., wypłoszony w dzień z *Epilobium hirsutum* L. na wilgotnej łące w dolinie rzeki Bystrej (leg., coll. A. MAZURKIEWICZ).
- rez. „Stawska Góra” (FB67), 28 VI 2003, 2 exx., do światła w środowisku kserotermicznym (leg., coll. K. PAŁKA).
- Poleski Park Narodowy, Bagno Bubnów (FB59), 25 VI 2003, 1 ex., do światła na torfowisku niskim (leg., coll. K. PAŁKA).
- Poleski Park Narodowy, Bagno Staw (FB69), 22 VI 2003, 2 exx., do światła na torfowisku niskim (leg., coll. K. PAŁKA).
- Janowice (EB68), 21 VI 1996, 3 exx., do światła na skraju olsu (leg., coll. A. MAZURKIEWICZ).

Mompha propinquella (STANTON, 1851)

- rez. „Serniawy” (FB68), 6 VIII 2003, 1 ex., do światła w olsie (leg., coll. A. MAZURKIEWICZ).